Tizennyolczadik évfolyam. 181. szám. Kolozsvárt, szerda, augusztus 11. 1897.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre 16 frt. v. 32 korona. | Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre . 8 frt. v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9. POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP. Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

Egy négyszög czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.
Nyilttéri czikkek:
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Mire kötelez a kompromisszum?*)

Budapest, aug. 9.

Mi türés-tagadás, de bizony tény, hogy az ellenzéket a parlament u. n. béke angyalai által meginditott actió végeredménye becsapta. Annak fejében, hogy átengedik a sürgös természetü törvényjavaslatokat, megnyerték a 16. §. módositását és a módositást megcsinálták ugy, hogy mindenkinek, a ki annak jelentőségét méltatja, eszébe kell jutnia a „medicina pertor morbó" közmondásának.

A módositás jelentőségét ismételten kiemeltük s reá mutattunk a veszedelemre, mely abban áll, hogy a módositott szöveg voltaképen szükebb térre szoritja az esküdtszéki biráskodás competentiáját és olyan kérdésekre is kiterjeszti a szakbirósági hatáskört, a melyek természete feltétlenül esküdtbiráskodást követel.

Már most csak az lehet a kérdés, hogy minö kötelezettsége van az ellenzéknek a módositott szakasz irányában?

Részünkről azt hisszük, hogy ezt a kötelezettséget az ellenzéki hivatás természetén kivül a harcz előzményei szabják meg. És épen azért nem tudunk egyetérteni azokkal a különböző oldalokról ismételten kifejezésre jutott fejtegetésekkel, melyek a skepzis töprengő hangján és a resignatió elkeseredésével beszélnek az ellenzék feladatáról. Abban egyetért az ellenzéknek ugy szólván minden árnyalata, hogy a 16. §. módositott szövegében sem nyerheti meg a kedvező kritikát.

Nós hát mi okozhat aztán differentiát a további teendők felfogásában, ha az alapra nézve meg van az egyetértés?

Ha elfogadhatatlannak mond valamely kormányi előterjesztést az ellenzék meggyőződése, akkor e meggyőződésnek érvényt is kell szereznie. Erre a parlament tanácskozási szabadsága megadja a lehetőségét, a parlamentarismus valódi tartalma egyenesen kötelez.

Mi adhat hát okot a skepsisre és az elkeseredésre részünkről?

Hallunk bizonyos politikai okokról, a melyekért — mint mondják — s a békével nagy veszedelmek hárittattak el. Nos az afféle beszédek sokkal fontosabb következményeket sejtetnek annál, hogy sem a nemzetnek ne állna érdekében megkövetelnie a világosságot. Hadd halljuk azokat a veszedelmeket!

Csak nem vesszük például taktikánkban a struczot, mely homokba dugja fejét a látni-valók elől, mikor a sas szárnyaival és éleslátásával kell felemelkednünk a dolgok felé? Félre hát a skepsis okoskodásával, mikor a határozottság erélyére van szükség!

De épen ugy félre a fatalismus ama resignatiojával is, mely a kompromissum miatt minden actiót mellőzendőnek vél és az ellenzéket leszereltnek állitja ez év végeig.

Mi — bármennyire is szigoruan méltányoljuk az ellenzék adott szavának a kompromisszum által angazsált hitelét — nem nyughatunk meg abban, hogy jöhet helyzet, melyben egy politikai párt jobb meggyöződése ellenére hallgatásra kárhoztatja magát.

Ma a 16. §. van napirenden és a kérdést csak is az képezi, mennyire egyeztethető össze ennek elfogadása, vagy — mondjuk — átengedése azzal az iránynyal, melyet magunkénak vallunk a politikában s melynek lehető érvényt szérezni, szent kötelesség önmagunk és elveink iránt?

Itt tehát nem tehető kérdés tárgyává sem az, hogy mik diktálták a parlamentre a békeactiót, sem az, hogy lehet-e sikere a küzdésnek, avagy nem.

A kompromissum létesült. Annak tartalma teljes egészében érvényesült az ellenzék részéről akkor, mikor a függő törvényjavaslatok törvénynyé vállása elé ujabb akadályokat nem görditett.

Tehát ki sem vádolhatná szószegéssel most már az ellenzéket, ha az, midőn a miben az államélet háboritatlan és békés folyásu actiójához füződő nagy érdekek irányában kötelességét teljesitette, saját maga, önön reputatiója és programmja irányában is teljesiti, mit a helyzet reá utal. Nincs tehát miért mérlegelni a complicatiók esélyeit, mikor ez idő szerint, ha csak alkotmányos életünket a leggyalázatosabb hazugsággá nem minősitjük, — minden complicatio csak a nyári pihenőre vágyakozó honatyák kényelmére jelentkezhetik.

De nincs ok arra sem, hogy a siker valószinüségét mérlegeljük. A siker kilátása eddig sem volt feltétlen zsinórmértéke az ellenzéki actiónak. Minek tehát a „pakolj Pista" jelszavát hangoztatni a harczi riadó helyett csak azért, mert az ellenzék állitólag már nem idézhet elő nehézségeket?

Igaza van Kossuth Ferencznek, midőn azt mondja, hogy az ellenzék feladatát nemcsak a parlamenti életben elérhető siker biztositása képezi, de a közvélemény felvilágositása, kifejezése, követelésének tolmácsolása is.

De épen ezért nem volna szabad megfeledkezni arról, hogy ennek a feladatnak megvalósitására irányuló actiójukat nem arányithatjuk, egyes, ugyszólván pillanatnyi érdekek és helyzetek circulusaihoz s még kevésbbé egyes politikusok aggodalmaskodás és kishitüség diktálta felfogása kereteihez. Erre a kompromissum nem kötelez.

Egy képviselő.

*) E czikk a 16. §. megszavazása előtt iratott. — Szerk.

Az igazgató tanács előterjesztése.

A katholikus autonomia ügyében.

— Elfogadtatott a tegnapi közgyüléson. —

Mélyen tisztelt Status gyülés!

Tudva van, hogy ő cs. és apostoli királyi Felsége Bécsben f. évi május hó 14-én legkegyelmesebben kibocsátott legfelsőbb elhatározásával vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter előterjesztésére az 1870. évi okt. hó 20-ára egybehivott kongresszust befejezettnek nyilvánitva megengedni méltóztatott, hogy a magyarországi katholikus egyház önkormányzatának szervezésére jelen elhatározása keltétől számitott hat hónapon belül, uj kongreszus hivassék egybe. A kongresszus egybehivásának módjára és munkálkodására nézve az 1895. évi nov. hó 29-én kelt legfelsőbb elhatározásában foglaltak veendők irányadóul; egyben ő Felsége felhatalmazta a bibornok-herczegprimást, hogy a most emlitett legfelsőbb elhatározás keretei közt a kongresszus egybehivása és vezetése tekintetében a szükségeseket eszközölje.

Az 1895. évi nov. hó 29-én kelt legfelsőbb elhatározása szerint pedig a kongreszszus ezuttal is az 1869. évi okt. hó 25-én kelt legfelsőbb elhatározással helybenhagyott választási szabályzatban meghatározot módon alakitandó meg.

A bibornok herczegprimás a nyert felhatalmazás szerint a választást a szervező kongresszusba f. évi május hó 29-én kibocsátott körlevelével az 1869. évi okt. 25-én jóváhagyott választási módozat szerint rendelte is el.

Ezen módozatban azonban az erdélyi róm. kath. statusról és annak autonomiájáról szó sincs, mintha az nem is létezne. Pedig létezik.

Nehogy autonomiánknak ezen figyelmen kivül maradásából arra bármely irányból is valami sérelmes következtetések származzanak, és hogy a megindult autonomiai mozgalmakkal szemben módja legyen statusunknak nyilatkozni: még junius havi ülésünkből felkértük világi elnökünk vezetése alatt egy bizottság által boldog emlékü püspökünket, hogy statusunkat rendkivüli gyülésbe hivja össze, mit is az azóta az Urban elhunyt Főpásztor a legnagyobb készséggel tett, élete vegperczeiben is bizonyságát adván annak, hogy autonomiánkat becsüli, ahhoz ragaszkodik és azt sértetlenül fent akarja tartatni.

Ismeretes m. t. statusgyülés, hogy az erd. r. kath. statusnak, vagy mondjuk ma, hogy az erdélyi püspökmegyei r. kath. statusnak autonomiája alapszik az Aprob. P. I. t. i. azt a 3. a Leopold féle diploma 1. pontján; Ferencz királynak 1892. évi május 26-án az országgyüléshez intézett levele 45. pontján; Ő Felségének 1867. évi aug. 19-én kelt legfelsőbb elhatározásr, a melyet Eötvös miniszter 896. eln. sz. alatt közölt, az 1868. évi XLIII. t. cz. 14-ik §-án; Trefort miniszternek 1873. évi 2008. eln. sz. alatt kelt leiratán és még részben Ő Felségének 1893. évi nov. 4-én kelt legfelsőbb elhatározásán, a mely 54061 minist. sz. alatt adatott ki.

Ezekből eléggé láthatni, hogy az erdélyi r. k. egyház autonomiája törvényes alapokon nyugszik.

Elismerte autonomiánk jogos voltát ő cs. és apostoli kir. Felsége az által is, hogy a mikor 1887 évi márcz. 23-én a congrua általános rendezése iránt kiadta legfelsöbb elhatározását, a 5, pont alatt megfontolandónak méltóztatik jelezni, hogy a kongrua szabályozása Erdélyre is kiterjesztessék-e? mely estben mellőzhetetlenül az erd. rom. kath. status is meghallgatandó s az ottani különleges viszonyok is figyelembe veendők. És csakugyan statusunk a lelkészi kongruát a minket megilletö önkormányzati jog alapján is rendezte,

Tudni kell tehát, hogy nálunk az autonomia külön jog alapján törvényesen szervezve van és hogy az mint élő organismus ősi időktől fogva müködik, a melyről még magának a pápának is van tudomása, a mit eléggé igazol Ő szentségének soha ki nem maradott válasza, a melyben gyülésünkre áldását adja, valahányszor statusgyüléseinkből hódolatunk kifejezése mellet táviratilag azt kérjük. Ez azonban azon intézkedés által, a mely elrendeli, hogy a magyarországi kath. egyház megyéből is a képviselők az 1869 évi október hó 25-én jóváhagyott választási módozat szerint választassanak, figyelmen kivül hagyatik, a mi reánk nézve sérelmes, mert nekünk, a kiknél az autonomia törvényes alapon már szervezve van, jogunk van képviselőinket a status gyülésből választani s őket annak küldeni ki.

A külön jog, az annak alapján keletkezett fejlődés és a sajátlagos helyi viszonyok a többféle tan- és nevelő intézetek és azok fenntartására szolgáló — nagyrész ingatlanokba helyezett vagyon szempontjából ma is arra utalnak bennünket, hogy statusunk külön autonomiáját önállóan fentartsuk.

Midőn azonban ezen álláspontunkat kifejtjük és annak kifejezést adunk, megvagyunk arról győződve, hogy nem akar a m. t. statusgyülés mereven elzárkozni az egyetemes magyar egyház autonamikus mozgalmától.

Hiszen már negyed századdal ezelőtt, 1873-ban, mikor statusunk mai alakban első gyülését tartotta, feliratban kérte a vallás- és közoktatási minisztert, hogy az ország összes katholikusai várakozásainak megfelelőleg a kath. önkormányzat életbeléptetését minél előbb eszközölje, amit 1874-ben tartott gyüléséből ismételt. Legujabban pedig mult 1896. évi rendes gyüléséből egyenesen Ő Felségéhez folyamodott bizalomteljesen kérve, hogy sokféle uralkodási gondjai között leghüségesebb katholikus alatvalóinak közös óhajtásáról megemlékezni és az országos magyar katholikus autonomiát hatalmas királyi rályi szavával legkegyelmesebben megteremteni méltóztassék.

Régi vágyódása valósult tehát meg, kérése nyer kielégitést statusunknak a magyarországi katkolikus egyház autonomiáját szervező gyülés összehivása által. Nemcsak tehát, hogy el nem zárkózkatik statusunk az erre irányult mozgalmak elől, de sőt megvagyunk győződve, hogy azokat a m. t. statusgyülés üdvözli azokkal, rokonszenvez, melegen együttérez.

Azonban egyuttal az az erős meggyőződésünk, hogy statusunk az országos katholikus önkormányzat szervezetébe csak ugy léphet be, ha a szervezésnél ősrégi jogainkra és sajátos viszonyainkra iskolai és vagyoni ügyeinkben kellő figyelem fordittatik, a mit arról inkább reméllünk is, mert felfogásunk szerint a nagy általános szervezet mellett külön figyelem lesz forditandó mindenik egyházmegye sajátos viszonyaira, ugy, hogy mindenik egyházmegyének meg legyen a maga helyi külön autonomiája, a

AZ „ELLENZÉK" TÁRCZÁJA.

1897. augusztus 11.

Szilvia nászutazása.

„A férj és szerető" irójától.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék" számára forditotta: AMICA.

XVII.

(Folytatás.) (33)

Oly szembetünöleg beteg volt, és képtelen arra, hogy az esteli lavegőben künt legyen, hogy szinte mindenki, a ki mellette elhaladt, visszafordult, hogy lázasan égő szemeimre és kisértetiesen sápadt arczára bámuljon. Egy jó darab ideig néztem őt, azon gondolkozva, hogy mit tévő legyek; de végre, oda mentem hozzá, és azt mondtam:

— Ilyen rosz időben magának nem volna szabad künt lenni.

— Ekkor, arcza még halványabb lett, és azok a szegény elszederjesedett ajkak reszketni kezdtek, a mit szánalmas mosolylyal válaszolá.

Doktor Chesney, köszönöm a figyelmét, de a legbölcsebb dolog, a mit tehetek az, hogy siettessem ki magamat ebből a világból.

— Elkeseredett szavaiért nem tettem neki szemrehányást, de kezét a karomba vontam, mert oly erősen reszketett, hogy azt gondoltam, hogy el fog esni, én azt kérdém tőle.

— És magát az a bölcs szándék hozta ide?

— Igen, az, és egy másik szintén olyan bölcs szándék, válaszolá a gyenge kihivás hangján.

Abban az esetben jobb ha haza viszem, jegyzém meg, a mint elprobáltam őt onnét vezetni, de ő komolyan ellentállott.

— Nem megyek! mondá, Doktor ur nekem nincs otthonom; és inkább meghalok, mint hogy Denebe visszamenjek. Oh, én tudom, hogy ön jó indulattal van iránt am, de kérem ne próbáljon visszatartóztatni, és ne jöjjön utánnam! Mind azokért, a kiket szeret kérem, hogy ne bajlódjék velem, de hagyjon engem magamra.

— Nem fogom itt hagyni, hogy öngyilkosságot kövessen el — mondám. Nem fog Denebe vissza menni, ámbár ottan csak szivességben részesült!

Csak szivességben! ismétlé vad nevetéssel.

Doktor Chesney, én nem vagyok háládatlan, éppen azért vagyok itt, a Randolph Lester érkezését várva. Megakarok neki köszönni mindent, a maga ápolását, az ő felesége testvérének a jóságát, a oh, én Istenem, légy segitségemre! Vajjon élek e addig, hogy azt tehessem?

— Görcsösen ragadta meg a karomat, feje vállamra esett, és szavai nyögés szerü sohajban végződtek. Félig azt reményeltem, hogy egészen elveszitette az eszméletét, de nem ájult el, és megengedte, hogy elvezessem. Olyan gyenge volt, mint egy gyermek, és könnyü dolognak találtam őtet kocsiba tenni és hazahozni.

— És azóta, hogy van? kérdém.

— Azóta a meleg tüzhely előtt egy karos székben ült és szunyokált, Oh, Filisz, mi ott fogjuk őtet találni! Ő nem szökik el ismét — először azért, mert megijezte, és másodszor, mert nagy gyengesége lethargikus állapotba hozta.

A Karl biztatása daczára nem tudtam elhinni, hogy a mi szökevény betegünk biztosságban van, mig a Karl legénye, a ki az ajtót kinyitotta, a gazdája kérdésére tudtunkra adta, hogy az a lady még mindig a dolgozó szobájában van. Megkönnyebbülve vettem lélekzetet; de az anyámra pillantva láttam, hogy az arcza az izgatottságtól és félelemtől el volt fehéredve. Kárl is észrevette, mert a lépcsö alján megállott és kétségeskedő hangon kérdé —

— Most rögtön akarja ötet látni? — vagy —

— Én — én megvárom, mig Lester eljön, dadogta a szegény anyám, futó pillantást vetve a do gozó szoba ajtajára. Karl, ha nem bánja, — én felmegyek és ottan várakozom — azt hiszem, — hogy nem sokáig.

— És te Fil? kérdé Karl.

— Én bemegyek hozzá, válaszolám határozottan, mert éreztem, hogy a függöben lét feszültségét nem tudnám hosszasabban elviselni. Kárl, én nem csinálhatok bajt. Bemehetek most rögtön?

Helyben hagyólag intett, és azt gondolom, hogy örült a határozatomon, ő pedig felvezette anyámat a szalonba. Erősen do bogó szivvel, és azzal az érzéssel tettem kezemet a dolgozó szoba ajtajának a kilincsére, hogy a nagy krizis órája végre elérkezett.

Zajtalanul nyitottam ki az ajtót, és egy homályosan világitott, kellemes meleg szobában találtam magamat. A kivilágitott csarnokból jöve ugy tetszet mintha a szoba sötétségben volna; De az iróasztalon levő lámpa ernyöje alól világosság áradt, és a kandallóban vidáman égett a tüz, s a lámpa és a tüz világa megmutatták azt az asszonyt, a kihez jöttem.

Kárlnak egy kényelmes karos székében feküdt, a barna bőr ellenében, melyen feküdt, fehér arcza éles ellentétet képezett. Szemei le voltak csukva, hosszu szempillái árnyékot vetettek elsoványodott orczáira. Egy pillanatig azt gondoltam, hogy elájult, vagy meghalt; de könnyü lélegzése megnyugtatott. A mint Kárl megjósolta, a gyengeség és fáradság erőt vett rajta, és ő csendesen aludt.

Egy pillanattal ezelött kérdőre akartam vonni, és a Lester oda érkezése előtt mindent meg akartam tőle tudni. De ezt a jótékony álmot még ha embertelenség nélkül tehettem volna, sem tudtam megzavarni. Nehány perczig előtte állottam halvány arczát nézve, mely még az alvás ideje alatt is a nem feledett fájdalom benyomását viselte.

Es aztán, látva, hogy a beteg csendesen alszik, egy alacsony széket tettem melléje és mozdulatlanul ültem azon, nézve ötet és gondolkozva — gondolkozva mig agyam szédült.

Lehetséges e, hogy az a rejtély, melynek fő alakját ez az asszony képezi, végre fel lesz deritve?

És vajjon reánk nézve jól fog-e végződni? Lehetséges-e olyan utat és módot találni, hogy az ellenük elkövetett vétek kegyetlen terhének az elviselése ne maradjon sem Szilvián, sem Douglas Mariánnán? Én nem láttam azt lehetségesnek; és mégis, minden félelmem és képzelődésem daczára, a Randolph Lesterben való hitem erősebb volt, mint valaha. Nincs olyan férfi, a ki, midőn az egyik ártatlan szenvedőről a terhet a másikra igyekezik háritani, olyan boldog és megnyugtató tekintettel nézzen a szeretteire, mint a hogy ő nézett reánk, midőn a hotelbe sietett.

— Megérkezett! mondám magamban, a mint kopogtatás zaja törte meg a csendet. Beszédet hallottam az előszobában, mit a dolgozó szoba ajtaja felé közeledő lépés zaja követett és ottan megállott.

Az ablak függönyének az árnyékába huzódtam vissza, alig mertem lélegzelni, attól félve, hogy meghallják, vagy meglátnak. A mint az ajtó kilincse könnyü csattanással megfordult, mintha ideges, vagy türelmetlen kéz érintette volna, Douglas Mariánna megmozdult, fáradtan sohajtott és végre nehézkesen ülő helyzetbe emelkedett, éppen midőn a függönyt félre taszitották és Lester a szobába lépett.

A tüzvilága fellobbant és sárgás fényt vetett a sápadt arczra és lázasan égő szemekre. Lester még sápadtabbnak, véznábbnak látszott, mint a milyennek ezelőtt egy órával láttam és csudálkoztam, hogy akkor nem tünt fel előttem, hogy szép barna haja mennyire megőszült. De nem ez a változás okozta, hogy szinte leroskadtam a fájdalomtól. Ha nem, az a gyönyörteljes felismerés, a sóvár szerelem kifejezése, mi szemeiből sugárzott és az egész arczát megdicsőitette. Nem tudtam a tekintetemet róla levenni, hogy a beteg asszonyra nézzek, még akkor sem, midőn hallottam, hogy a levegő után kapkod és végre a gyötrelem fájdalmas kiáltásával azt mondta —

— Te vagy — te?

— Igen, Mariánna — végre!

Lester odament hozzá, térdre borult a széke mellett, és mielőtt Mariánna gyanithatta volna a szándékát, átölelte a karjaival, és a lelkifurdalás szenvedélyével csókolta meg a halvány ajkait.

— Feleségem — drágám, — kiáltá, eszeveszetten. Édesem, kit sirból kaptam viszsza! Oh Mariánna, te megbocsátanál nekem, ha tudnád, hogy mennyit szenvedtem, és hogy ez a pillanat mi nekem!

Nem tudtam tovább elviselni. Hirteleu szenvedélyes harag lobbant fel a szivemben, és ha akkor egy tőr vagy kés lett volna a kezem ügyében, a Szilvia család férjét meg tudtam volna ölni.

(Folytatása következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

miknek mintegy kifolyása kell, hogy legyen a mindnyájunk fölött álló egyetemes nagy autonomiai szervezet a maga feladatával. Mielőtt tehát statusunk nyilatkoznék, hogy meglevő autonomiájával az általános szervezetbe bemegy-e? látnia kell, hogy minő lesz ezen szervezet és nyilatkozatát csak ahhoz képest teheti meg.

Az a feladata tehát ezen statusgyülésnek, hogy az erd. róm. kath. status álláspontját az országos önkormányzati kongresszus irányában állapitsa meg és jelölje meg azon módozatokat és feltételeket, a melyek szerint az erdélyi róm. kath. status autonomiáját az országos katholikus önkormányzat keretébe beilleszteni kivánja.

Ehez képest van szerencsénk a mélyen tisztelt statusgyülésnek elfogadás végett következő pontozatokat előterjeszteni:

Mondja ki a statusgyülés, hogy:

1. Sérelmesnek tartja, hogy a magyarországi katholikus egyház autonomiáját szervező gyülésbe a képviselők választása autonomiai szervezetünk meghallgatása és hozzájárulása nélkül az erdélyi egyházmegyében is az 1869 évi okt. 25-én jóváhagyott választási módozat szerint rendeltetett el, holott nekünk a statusgyülésből van jogunk képviselőinket kiküldeni.

2. Mindazonáltal akarván, hogy egyházmegyénk is az országos kongresszuson képviselve legyen, nem teszünk az ellen kifogást, hogy ez alkalommal kivételesen a képviselők egyházmegyénkben is az emlitett módozat szerint választassanak. Ebből azonban statusunk önkormányzati jogkörére és törvényes önállóságára nézve semmi nemü következtetést nemcsak meg nem engedhetünk, de ragaszkodunk ama jogunkhoz, hogy a statusunk tagjait s azok egyetemét képviselni törvényesen és kizárólag csupán mi; az önkormányzatilag szervezett status van hivatva, ennél fogva a kongresszuson az erdélyi egyházmegyéből ez alkalommal a fennebbiek szerint kivétel képen megválasztott küldöttek részvételével a hozandó határozatok statusunk területén érvénnyel csak ugy és annyiban fognak birni, — ha statusunk szabályszerü módon közgyülésileg elfogadja, épen ezért a küldöttektől megvárjuk, hogy a kongresszuson már meglevő jogaink korlátozására, vagy épen csonkitására nyilatkozatokat ne tegyenek.

3. Positiv törvényeken, hosszas joggyakorlaton és királyi rendelkezéseken nyugvó ősi autonomiánkhoz ragaszkodunk ugyan, s azt fel nem adjuk, de azért a magyarországi autonomikus mozgalmakat örömmel üdvözöljük és előre is készségünket nyilvánitjuk, hogy a magyar egyetemes kath. autonomia kötelékébe beléphünk, ha sikerül, olyan szervezetet hozni létre, a melyben a mi autonomiánk eddig gyakorolt jogaink csorbitása nélkül beilleszthető lesz.

4. Igy meghatározott álláspontunkat az egybegyülendő kongresszusnak az elnöklő bibornok herczegprimás ur Ő Eminencziája utján átiratban innen a státusgyülésből tudomására adjuk.

Kolozsvár.

Augusztus, 11.

II.

A lyceumi könyvtárba nem tudtam bejutni többszöri kisérletem daczára. Pedig lett volna keresni valóm az ugynevezett Aranka nevü könyvtárban. A mint hallom rendezés alatt áll a könyvtár, s azért nem eresztenek senkit be. Megeshetik, talán igy van, de mert be nem juték, nincs mit irjak róla.

A főkönyvtárakon kivül természetesen vannak ifjusági könyvtárak is.

Könyvkiölcsönző regény könyvtárak:

Az Iparos Egyleté, más félezer darabbal. Előnye az olcsóság, évi két forint tagsági dijjal, minden nap vehetni könyvet ki 2—3 óra közt Folyvást növekedik a könyvtár ujabb müvek vásárlásával és nagy pártolásban részesül a közönség részéről. Hátránya a könyvek szakados, piszkos állapota és itt-ott a bele firkált helyek, na meg a hiányzó levelek. Az egylet mielőtt ujabb könyveket venne, szedesse rendbe az elrongyolódtakat, mert igy nem kedves kézbe venni. És legyen ügyelet arra, hogy a ki beviszi a könyvet, futólag nézessék át, — mint ez Budapesten szokás, — nincs-e rongálva a könyv, s ha van, büntettesék meg az illető. Volt oly könyv is kezemben, hogy a lap veres pecsétekkel volt tele; látszik, miszerint egy elkeseredett mészáros csapta a hust mellé, a mig szolgálatot teljesitett.

A Kereskedő Olvasó Egylet könyvtára meglehetős gazdag, naponta vehetni könyvet ki 2—3 óra közt. A tagsági dij alig két forint egy évre, de befizethetni havi részletekben 20 krajczárjával. Gyakran vettem igénybe a könyvtárt, de hátránya a több év óta való könyv nem vásárlás. Ily formán lassan-lassan hátra marad a többi könyv kölcsönző könyvtáraktól. Kis buzgalommal e bajon segithetni, mire felhivom az uj titkár és pénztárnok figyelmét. A könyvek türhető állapotban vannak.

A Kolozsvári Kör és urikaszinó könyvtárairól nem szólva, mivel ezek csak az egyleti tagok részére állanak rendelkezésére, megemlitem még a Gibbon Albert kölcsön könyvtárát; magyar, franczia, német irodalmi munkák állanak rendelkezésére gazdag készlettel. A napnak bármelyik órájában vehetni olvasmányt ki, tagsági dij egy évre 6 forint, havi részletben fizetve 60 krajczár. Valódi berendezett kölcsön könyvtárnak ezt lehet mondani, régibb ugy, mint ujabb müvek mind megvannak s a legtisztább állapotban állanak a könyvek.

Belépés alkalmával biztositék teendő le 2 forintól 8 forintig, — mely összeg a kilépéskor visszafizettetik. A könyvek épségben tartására nagy felügyelet van s igen helyesen, a ki bepiszkolja, vagy elszakitja a lapokat, tartozik hordozni a kárt. Tekintve a magasabb tagsági dijt, válogatott közönség olvashatja csak a Gibbon könyvtárát, de évi lelki gyögyör kielégitésére, ép, tiszta könyveket kapni, nem tulságos sok a hat forint.

Ha lelkünk mivelésére van elég eszköz Kolozsvárt, ugyanez mondható a test tisztán tartására nézve is. Elég jól berendezett nyári fürdő helyünk van, s más időszakra a Diána fürdő. Ez utóbbi kielégitheti igényeinket. Arra azonban ideje figyelmet forditani, hogy a szegényebb néposztály hasonlóan tudjon jól berendezett fürdő helyekhez jutni. Jelenben a Zugó és Nádas vize egyedüli fürdő helyük, de mindkettő messze van és primitiv állapotban vannak. A nádas viz feneke tele van mindenféle test sértő aprolékosságokkal és a vizbe menetel valóságos gimnásztikálást követel az irtóztató hatalmas kődarabok miatt.

Az egészség fenntartására fontos a lakások mikénti állapota!... Erről jót alig szólhatni, városunk lakásai tulnyomólag vizesek. Ezen változtatni azonban már nehéz, de a hatóság tegyen annyit, miszerint szigoru felügyelet alatt tartsa az uj épitkezéseket, hogy nedves talajra az ne épittessék az előleges intézkedések nélkül, és infiziált földek az épitkezésnél ne használhassanak, s a mely ujonnan épült ház nedves, a beköltözés addig meg ne engedtessék, a mig az el nem távolittatik. Ily uton, ha ezen nemzedék nem is, de az utánunk jövők egészséges szobákban fognak lakni.

És mert irtam a nedves szobákról, megemlitem a fellegvár alatti lakrészt, melynek házai kivétel nélkül vizesek és egész tavak vannak a pinczékben. Szigoru vizsgálat inditandó az egész hegyoldal vizsgálatára, vajjon nincs-e alá aknázva a viz által, s hegyomlás legyen majd a vége, mely nagy katasztrófát fog maga után vonni.

Ürmössy Lajos.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, augusztus, 11.

— **Majláth Gusztáv Károly** r. k. püspök ma reggel fél 8 órakor csendes misét szolgált a kolozsvári főtéri templomban a főoltár előtt. A templom megtelt hivőkkel. Mise végeztével az előcsarnokba vonult és két harangot szentelt fel, melyeket még ma a vonattal elszállitanak. E szertartás végeztével a lourdesi Mária oltár előtti térdeplőn foglalt helyet és Biró Béla apátplébános csendes miséjét végig hallagatta.

— **Gróf Majláth Gusztáv** püspök tegnap az általa adott ebéd után kevés pihenőt tartva a délután folyamán nehány látogatást tett, majd vissza térve a lakására, fogadta a vidékről jövő papok tisztelgését. A püspök czélja ugyanis az, hogy az egyházmegye papságával személyesen is megismerkedjék, s a viszonyok felől alaposan tájékozza magát. E czél elérése végett sem időt sem fáradságot nem kimél, s Kolozsvárt eddig eltöltött idejének java részét is arra használta fel, hogy papjaival személyesen érintkezve teljes és megbizható informácziókat szerezzen be a kormányzatára bizott egyházak, papok és hivek viszonyai felől.

— **A püspök elutazása.** Gr. Majláth Gusztáv püspök az eddigi megállapodások szerint holnap, csütörtökön reggel a 6 órai gyors vonattal utazik el Kolozsvárról, s tér vissza székhelyére Gyulafehérvárra. Értesülésünk szerint a Kolozsvárt időzése közben gyorsan népszerűvé vált ifju főpapot elutazása alkalmával az igazgató tanács, az egyházközség képviseletének tagjai és a papság testületileg kiséri ki a vasuti indóházhoz, s vesz bucsut tőle s remélhetőleg a nemsokára be következő viszontlátásig.

— **A püspök ebédje.** Gr. Majláth Gusztáv püspöknek a status gyülési tagok tiszteletére adott ebédjéről tegnap közölt hirünkben azt irtuk, hogy az ebédről ma emlékezünk meg meg részletesebben. Mikor olvasóinkat ezekkel a részletesebb közlésekkel biztattuk fel arra, hogy ma a püspök ebédjével még egyszer foglalkozunk, az a jól ismert gyakorlat adott okot, hogy t. i. ilynemü ebédeken a „harmadik fogás után megindul a tosztok árja" és aztán nem lehet tudni megállapodásának idő pontját. Tegnap azonban nyomban az ebédről szóló hirünk megirása után arra a kellemes felfedezésre jutottunk, hogy az ifju püspök — igen helyesen — szakitott a régi gyakorlattal és olyan katonás rövidségü, ámbár gazdag tartalmu ebéddel vendégelte meg a státusgyülés tagjait, a mely ebéden a „tosztok árja" egyáltalában nem indult meg. Persze ezt tudva, mi sem igértünk volna tegnap bővebb részleteket, s ma csak azért irunk még is ez ebédről, hogy a „toszt-hiányban szenvedő" ebédben nyilvánuló reformért megdicsérjük az uj püspököt, mert régi igazság az már, hogy mentől kevesebb a tószt, annál jobban esik az ebéd. Tegnap pedig egy tószt sem lévén, mindenki az ebéddel volt megelégedve.

— **Exhumált vértanuk.** Aradon a régi temetőt most parczelázzák s igy a hallottakat máshova kell átszállitani. Köztük van három aradi vértanu: gróf Vécsey Károly és Lenkey tábornokok, Ormay ezredes, a kiket 1850-ben temettek el ide. Vécsey özvegye már esztendők óta Aradon lakik s naponkint ellátogat a vértanuk sirjához. Most azonban elhantolják a sirt s ezért az özvegy is elköltözik hallottjával Aradról. A koporsót a gr. Vécsey-család torontálmegyei, kécsei birtokára viszik s a családi sirboltban helyezik el. Odakiséri a vértanut hűséges özvegye, a ki pedig nem szivesen távozhatik a megszokott Arad városából. Lenkey tábornok és Ormay ezrekoporsójának áthelyezése végett még nem történt intézkedés.

— **Kolozsvári ereklye muzeumot** idegenből jövő látogatók sürün keresték fel. Tegnap Balázs Endre theologiai tanár Gyulafehérvárról, Kovács Gyárfás deésaknai plébános, Imets F. Jákó erdélyi éneklő kanonok kereste fel. Mindannyian 1—1 frttal járultak a muzeum berendezési költségeihez. A muzeum történelmi osztályának egyik szorgalmas munkása Szabó Károly r. k. papnövendék kalauzolta őket. A napokban a muzeumot felkeresték: Tiszovszky Dániel Nagyszeben, Macsesay János Magyar-Igen, Patakfalvi Domokos Somogyom, Gligor F. Bereczk, Horváth János G.-Sz.-Imre, Fábián Ödön Ny.-Szereda, Szabó L. K.-Mártonfalva, Balázs Gy. Totos, Zsurek Antal N.-Berezmó, László Albert Asszonynépe, Dankó Áron Bita, Vargha Tivadar Gyöngyös, Orbán Imre Ege, László Ödön Nyárádtő, Gyöngyösy Károly S.-Sz.-Király, Oniga Sámson Sós Sz.-Márton, Klin Miklós Knyálincz (Ungmegye), Szabó Mihály Cs.-Szent-Simonról és mások az ország különböző részéből. A látogatók egy része ereklyéket is hozott. Többen vállalkoztak történelmi adatok gyüjtésére.

— **Az EKE gyüjtőivei.** A József Ágost főherczeg ő fensége által is aláirt gyüjtőiveket az egyesület szétküldötte a városok polgármestereinek kiosztás végett. Elsőnek osztotta ki ez iveket Szamosujvár, sz. kir. város tanácsa és azután Érsekujvár város polpolgármestere. Mindkét város a kiosztásról az egyesületet hivatalosan értesitette.

— **Az E. K. E. a Szent-Anna tónál.** Nincs nap, hogy egy-egy sikerült kirándulás ne jelezné azt az eleven életet, mely a Kárpát-Egyesület körében foly. Brassómegyei E. K. E. osztály is most fejezte be Tusnádra, a Szent-Anna tóhoz stb. rendezett kirándulását. A kirándulók Brassóba indultak el külön vonattal és a hol megállottak, mindenhol óváczióval fogadtuk őket. Ennek az osztálynak tevékenysége irányadó lehet, hogy miképpen kell az osztályok életét felfrissiteni és élénkké tenni. Az osztály élén rendkivül buzgón Orbán Ferencz elnök müködik.

— **Ifju turisták.** A Kárpát-egylet által kezdeményezett diák turistaság bár lassan, de mégis fejlődik A kolozsmegyei osztály utnak inditott minap 14 tanulót az érczhegységbe, ellátva őket kellő utasitásokkal. Kolozsvárról pedig 3 ifju turista Csiky Kálmán, Csiky Sándor és Csiky Dezső 4 napig folyton gyalog járva elmentek a rekiczeli viziséshez, onnét a Vlegyászára s Székelyón át Bánffy-Hunyadra. Az E. K. E. Vlegyászaikirándulói éppen Magyarókerék előtt találkoztak a három derék ifju turistával s megéljenezték őket derekasan.

— **A rekiczeli vizesésnél** augusztus 28 és 29-én turista ünnepélyt rendez a kárpát-egylet kolozsmegyei osztálya azon alkalomból, hogy a zuhataghoz vezető ut elkészült s Kolozsvár megye legszebb vidéke feltáratott. Indulás lesz augusztus 28-án a délután 2 órai vonattal Bánffi-Hunyadig onnan kocsikon Meregyóig s Rekiczelig, hol vasárnap délben lesz a turistai fölavatás. A vasárnap Hunyadról esti 7 órakor induló vonattal mindenki hazajöhet kolozsvárra. A kirándulásra nők is jöhetnek. Kerékpárral jó uton lehet menni egész Meregyóig. Jelentkezni lehet a Kárpát egylet központi irodájában föltett iven aug. 22-ikéig.

— **Az E. K. E. akvarell képeinek** szines sokszorositásait ki fogja függeszteni a közlekedési vállalatok állomásain. E tárgyban felterjesztést intézett az E. K. E. a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez, a ki köriratilag hivta fel a nem állami közlekedési vállalatokat, hogy e képeket állomásaikon kifüggesszék. Az egyesület különben e képekből, melyek Erdély természeti szépségeit hivatnák is nertetni, illetve bemutatni, az összes vármegyéknek és városoknak is megküldötte, hogy azokat a közgyülési teremben elhelyezzék.

— **Az E. K. E. kiskirálykői menedékházának** felavató ünnepe rendkivüli érdekes nek igérkezik. Az ünnepre szóló bejelentések már érkeznek. Részt vesz az ünnepen Bethlen András gróf az E. K. E. tiszteleti elnöke, Maurer Mihály brassómegyei főispán, Szádeczky Lajos dr. központi alelnök, stb. A háromszéki osztály részéről is többen fognak a szomszédos brássómegyei osztály ezen ünnepélyére megjelenni. A felavató ünneppel kapcsolatosan kirándulás is lesz a „Krepatura" nevü sziklahasadékhoz. Az ünnep és kirándulás tudvalevőleg augusztus 22-én lesz és igy az előkészületek végett a részvételt augustus 15-ig kell bejelenteni az E. K. E. főtitkári hivatalának.

— **Popini János** emigráns, ki Amerikából nem rég tért haza, bácskai rokonait meglátogatva, rendkivül sok becses és értékes ereklyét gyüjtött össze a bácsmegyei honvédegylet köréből a kolozsvári ereklyemuzeum számára. A nagy idők e kiváló tanuja e hét közepén Tordára utazik, a hol egykori bajtársait felkeresi és a megigérte, hogy a muzeum részére ott is fog gyüjteni történelmi adatokat és emlékeket.

— **Mulatság M.-Ujvárt.** Szépen sikerült mulatság volt vasárnap M.-Ujvárt a felvinczi árvizkárosultak javára. A szép liget ez alkalomra ünnepi diszt öltött s különösen a nagy fedett tánczterem izléses dekorácziója okozott kellemes meglepetést. A jótékony czél nemcsak M.-Ujvár összes közönségét hozta össze, hanem a vidékről is számosan vettek részt a tánczvigalman, a mely a legfesztelenebbül, a legpompásabb hangulatban a reggeli órákig tartott. A kedélyes mulatság a jótékony czélra is szép összeget jövedelmezett.

— **Erdei madarak pusztitása.** A Hójai szőlőkben ugyan szólanak a gyönyörü Flóubert puskák! Egyre másra lövöldözik a hasznos madarakat válogatás nélkül, csupán a fegyver kedvéért, és ugy halljuk, hogy a többi hegyekben is csak igy vagyon a dolog. Lövöldöznek nem csak éretlenek, hanem felnőtt emberek is, s a személybiztonság duflán vagyon veszélyeztetve, azon kivül, hogy a lég lakóiban nagy kárt tesznek s a közvagyonban is nagy hézagot ütnek a Flaubert hősök, mert gyümölcs nem tud teremni, ha nincsenek fatisztitó madarak, az ingyenes kerti munkások. Varju, czóka, holló és veréb nélkül bizony még kenyerünk sem teremne. Jó lenne, ha a tsins hegygyülések végkép betiltanák a hegyekbe fegyvert vinni, mert hát ninosen ottan sem farkas, sem hiéna, a melyektől védekezni kellene. Adót kérünk vetni ezekre a haszontalan kártékony fegyverekre, mert sok halálesetnek is az okozói ezek a puskák. Egy állatvédő.

— **Kossuth Ferencz ajándéka a muzeumnak.** A régiségtár ujabban érdekes tárgyakkal szaporodott. Kossuth Ferencz ország gyülési képviselő a Kossuth-család hozzájárulásával a muzeumban helyezte el ősének, az 1661-ben elhunyt udvardi Kossuth Miklós turóczmegyei alkapitányának világossárga damaszt-selyemből készült temetési zászlaját s 1651-ben török fogságában hordott sulyos vasbilincseit. A zászlót 1803-ban id. és ifj. Kossuth László megujitották az egyik oldalon levő Kossuth-czimert s a másik oldalon a feszületet ujra festették.

— **A segesvári honvédemlék.** A képviselőházban mozgalom indult meg, hogy a fehéregyházi sikon felállitott honvédemlékre, miután Petőfi Sándornak külön van szobra Segesvárt a várban, ne csak a nagy költőt, hanem mindazoknak a honvédtisztek nek a nevét felvéssék, kik a nevezetes csatában, mely Erdély végső küzdelmét jelezte, elestek. Ezek közt van különösen Zeyk Domokos a titán, aki a segesvári hidnál oroszlánként egymaga akarta feltartóztatni az egész orosz hadsereget, mignem kardja kettétörve, hősi halált halt. A kibocsátott iveken aláirtak: Bánffy Dezső báró, Tisza Kálmán, Darányi Ignácz, Dániel Ernő báró, Széll Kálmán, Kossuth Ferencz, Károlyi Sándor gróf stb. Ilyformán rövid idő alatt közel kétszáz forint gyült egybe. A nemes czélra, mely bizvást mindenki rokonszenvével találkozik, adományokat elfogadnak Sándor József orsz. képviselő, az EMKE. t. alelnök-főtitkára és Rátkai László orsz. képviselő. Az adományok annál inkább szükségesek, mert a szoborbizottság deficitben van és az emlékművet illő rácscsal kellene körülkeriteni.

— **Nyerges-tetői honvédemlék.** Emlitettük, hogy Ábrahám István bukaresti kocsigyáros a nyergestetőn 1849. aug. 1-én eleset honvédek emlékére diszes emléket emeltetett. Ez emléket, mely a csikmegyei Nyergestetőn van, gyönyörü idő mellett, vasárnap szentelték fel. Négyezer embernél többen vettek részt azon s nagy lelkesedéssel hallgatták végig az emlék létesitésére vonatkozó előadást, valamint azokat a nagyhatásu beszédeket, melyeket Becze csikmegyei alispán és Koós Ferencz nyug. kir. tanf. tartott. Az ünnepélyes közönség egetverő éljenzései közben Koós Ferencz gondosan kidolgozott történelmi visszapillantása különösen szép volt és nagy hatást tett a közönségre. Ott volt az ünnepélyen közöttt Mikó Bálint főispán. Sokan jöttek Kézdi-Vásárhelyről a postamester vezetése alatt. A csiki r. k, papság kiváló hazafias szellemü levelete külünösen kitünt. Ebédnél olvasták fel a táviratokat, köztük a kolozsvári muzeum küldötte üdvözlő sürgönyét, melyet Brassóban, hol a gyors vonat késése miatt megrekedt, küldött. Emelték az ünnepély hatását a diszlárda által szépen előadott hazafias dalok. Az emlék fölavatásán Csikvármegyéből, Háromszék és Brassóvármegyéből számos 1848-49-iki honvéd is részt vett s azok között volt Tuzson János nyug. alezredes is, ki dicső emlékü szabadságharcz alatt mint alkori őrnagy személyesen vezette a székelyek utolsó ellentállását, melynek szinhelye a Nyerges-tető volt s a melynek emlékére jelölte meg most a kegyelet ezt a helyet emlékkővel. Tuzson személye állandóan óvásának tárgya volt.

— **Tánczmulatság Kézdi-Vásárhelyen.** A Kézdi-Vásárhelyt szünidőző tanuló ifjuság a „Szegény tanulókat segélyező alap" gyarapitására Kézdi-Vásárhelyt, 1897. évi augustus hó 14-én szombaton, az „Unió" kertszinkörben tánczmulatságot rendez.

— **Munkácsi vár.** Zrinyi Ilonának a sas fészke, a mely sok viszontagságon ment át, már keresztül, a munkácsi vár, gazdát cserélt. A komor kőfalak közé melyek tanui voltak az elszánt asszony hősteteinek, az utóbbi időben lánczra vert fegyenczeket zártak és ott a hol vitéz katonák harczoltak egykor az elnyomó lenséggel, szuronyos őrök mellett dolgozták a foglyok A romantika elpusztult régi munkácsi várból és legföljebb egy-egy tragédiának szomoru befejezését látták a szürke falak. Ma már fegyháznak sem jó az erősség. Az igazságügyminiszter végre döntött a munkácsi vár sorsa felett. Elrendelte, hogy a fegyház lakóit más börtönbe szállitsák, az épületre nézve pedig megállapodott a pénzügyminiszterrel, hogy azt a pénzügyi kincstár czéljaira fogják felhasználni.

— **A magyar munkás kivánságai.** A nemzeti demokrata munkáspárt, a mely a hazafiasság szellemét nem zárja ki törekvéseiből, ujból fel akarja venni a harczot a nemzetközi demokratákkal. E végből felhivást intézett a munkásokhoz „Mit kivánok a magyar munkás?" czim alatt, a melyben 11 pontban összefoglalják a hazafias munkások kivánságait. A kivánságok a következők: 1. A választó jog minden 20 éven felüli irni olvasni tudó munkás számára. 2. A tandij-fizetés eltörlése. 3. Munkáskamarák szervezése érdekeik megoltalmazása czéljából. 4. Az 1885-iki ipartörvény reviziója és a munkaidő korlátozása. 5. Az egészségügyi követelmények törvényes biztositása. 6. Teljes vasárnapi munkaszünet kiterjesztve a szezonaiparral fog alkozókra is. 7. Az indirekt adó eltörlése s az adózási rendszernek ujjáalkotása a progressziv adórendszer alapján. 8. A bányászok helyzetének javitása. Tiltsa ki a törvény, hogy nők is végezhessenek bányászmunkát és 18 éven alóli fiuk. 9. A földmivelő munkások helyzetének törvényhozásilag való javitása. 10. A női munkások helyzetének javitása, ezzel kapcsolatosan a lenczeügy megoldása, a cselédtörvény módositása és hatósági ellenőrzés alatt álló cselédmenhely és helyközvetitő intézet létesitése. 11. Utolsó kivánságuk a magyar munkásoknak, hogy szabaditsák meg minél előbb „a vezetésükre feltolakodott professzionált munkásvezéretektől."

— **A magyar orleánsi herczeg.** József főherczeg családi körében nem hiába otthonos a magyar szó, már veje: Fülöp orleánsi herczeg is folyékonyan beszéli nyelvünket. A herczeg tegnapelőtt érkezett nejével, Mária Dorottya főherczegnővel Kis-Jenőre, Bonval márki kamarás kiséretében. A pályaudvaron Libits Adolf jószágkormányzó mutatta be a fenséges vendégek fogadására megjelenteket, a kiket Fülöp herczeg egészen helyes kiejtéssel magyarul szólitott meg. A társalgást ezután is magyar nyelven folytatták, a mi nagyon megörvendeztette a fogadtatásra megjelent közönséget. A herczegi pár hat napig marad Kis-Jenőn. Mária Dorottya főherczegnő mindjárt megérkezése napján fölkereste az álgyai kápolnát.

— **Kik estek el Petőfivel Segesvárnál?** A segesvári csatában elesett, valamint abban az ádáz küzdelemben részt vett honvédtisztek és honvédek névsorának, a küzdelemre vonatkozó történelmi adatok gyüjtésére a kolozsvári ereklye muzeum már évek előtt megkezdette. Becses adalékokat gyüjtött s adott közre Zeyk Domokosról, kinek arczképét is megszerezte s másokról is. Aug. 1-én is adott e tárgyban közre, az „Ellenzékben" egy felhivást, kapcsolatban az ünnepélyen jelenvolt honvédek és Segesvárt harczolók névsorával. A muzeum igazgatósági tagja, Sándor József képviselő tegnap értesitette a muzeumot, hogy mozgalom és gyüjtés indult meg képviselői körökben az iránt, hogy a Segesvárnál elesett honvédek névsora egy táblára felvétessék. A muzeum most ismételi felhivást ad ki, hogy az elesettek nevére vonatkozó adatok egybe gyüjtessenek.

— **Ruszczsuki lőporkatasztrófa.** A borzalmas katasztrófára vonatkozólag a következőket táviratozzák nekünk Ruszczsuk-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ból: Ivanov testvérek a bolgár kormánytól 7 ésfélmillió töltényt vásároltak és Ruszcsukban barakkot béreltek, ahol a lőport a töltényekből kivették és ládákba halmozták. A robbanás napján 320 munkás volt a barakkban. Lopások megakadályozása végett a vállalkozók az ajtókat beszokták zárni. Délben az Ivanov testvérek egyike a nagy munkásterembe jött és e pillanatban egy kisebb detonáczió történt. A munkások kiakartak robanni és elzárták az utat. Ivanov azonban előrántotta revorverét és utat tört magának a munkásokon keresztül az ajtóhoz és kirohant, még mielőtt valamennyi munkás elhagyhatta a termet. Ekkor történt a nagy robbanás. A munkások javarészben örmények voltak, a kik Konstantinápolyból menekültek a mészárlások elől.

— **Kovács tanár temetése.** Erdőteleki dr. Kovács József egyetemi tanár holttestét vasárnap délelőtt 11 órakor szentelték be Erdőteleken nagy ünnepélyességgel. A halottat a szertartás után az Entreprise azonnal utnak inditotta Budapest felé. Délután érkezett meg a józsefvárosi pályaudvarba, ahonnan kerepesi temető hallottas házába vitték. Itt kész ravatal várta s ezt azután pompásan földiszitették. Az elhunyt rén i és mostani tanitványai délelőtt a sebészeti klinikán értekezletet tartottak s elhatározták, hogy hétfőn délután a temetésen testületileg lesznek jelen, a koporsóra diszes koszorut helyeznek. Alkalmi szónoknak, aki nevökben bucsubeszédet mond, dr. Rihmer tanársegédet választottották meg.

— **Tragédia a komédiában.** Berlinből jelentik, hogy Krügert, azt a szerencsétlen czéllövőmestert, a ki egy produkczió alkalmával a menyasszonyát agyonlőtte, a napokban hathonapi börtönre itélte a törvényszék. A tárgyalás iránt nagy volt az érdeklődés. Krüger elmondotta, hogy a lakatosmesterséget tanulta, de a műhelyben alkalma nyilt lövöldizni, elannyira, hogy bámulatos ügyességre tett szert. Művészetét később nyilvánosan mutatta be és soha baleset nem történt produkczióinál. Nem érti, hogyan tehette azt a végzetes lövést.

Az elnök: Miért nem lövöldöz ön fababára?

A vádlott: Az lehetetlen, elnök ur, mert a közönség csak az izgalmak után jár.

— **Megszökött őrült.** Néhány hónappal ezelőtt Weinberger Sándor dr. tekintélyes zágrábi ügyvédet beszállitották a stenjeviczi elmebeteg gyógyitóintézetbe. A szerencsétlen ügyvéd, mint zágrábi levelezőnk jelenti, a napokban egy őrizetlen pillanatban megszökött az őrültek házából és gyalog Zágrábba ment, egyenesen a lakására, a hol bezárkozott. Szobájának ajtaját erősen beszegezte. Mikor szökését észrevették, hosszu keresés után végre ráakadtak lakásán; az ajtót azonban nem akarta kinyitni s lakatossal kellett azt feltöretni. Ekkor kényszerzubbonyt huztak rá és visszaszállitották az elmebeteg-gyógyitó-intézetbe.

— **Levegő-vasut.** Nem mintha a levegőben járna, de mert levegő hajtja, azért a neve levegő-vasut. Nem gőz, nem villamosság fogja ennek a pennsylvániai vasutnak a kerekeit forgatni, hanem süritett levegő. Nagy előnye ennek abban van, hogy a vonat nem zötyög, hanem szépen, egyenletesen halad, minden rázkodás és ütődés nélkül. Pittsburgig fognak járni a levegőhajtotta vonatok, a melyeknek utközben egy 600 méteres függő hidon és egy 500 méter hosszu kell áthaladniok. Majdnem kizárólag csak személyszállitásra rendezik be a forgalmat a melynek a költségeit lényegesen redukálja az a körülmény, hogy a vasuti vonal mentén igen sok a gyorsfolyásu viz, a melyet a levegőt süritő szivattyuk hajtására fognak használni.

— **Uj felfedezések a Vénusz bolygón.** Szakitanunk kell azzal a régi felfogással, mely szerint a Vénusz bolygó világa egy, a mai forró éghajlatunk országaihoz hasonló kellemes tartozkodási hely volna, mert ott a nappal és éjjel nem váltakozik, mivel az egyik féltekén örökös éjjel uralkodik. — Ennek a felfogásnak csak Brenner Leó mondott ellent, a kinek az észleleteit most dr. Eduardó Fonséré Barczelonában megdönti. Három hónapig figyelte meg a Vénuszt s ezen idő alatt a bolygó egyszer sem fordult meg tengelye körül. Hegységeket is fedezett föl Fonséré, melyeket eddig nem ösmertek. A Vénusznak nincsenek hóval boritott sarkvidékei, mint a Marsnak, vagy a földnek.

— **A léghajós kalandja.** Carnot szobrának Annecyben, Savoyában, történt leleplezése alkalmával Cabalzar léghajós felszállott hatalmas léghajójával a magasba. Szellő utján a léghajó átkelt a tengeren, majd a szelektől hajtva az 1800 m. magat Tour de Parleman nevü sziklás hegyseg felé tartott. Hirtelen erős rázkodást érzett a léghajós, a minek azonban nem tudta okát adni már azért sem, mert hiszen egy fenyő erdő felett jó magasan haladt a szabad légben. Néhány percz mulva végre észre vehette a jelenség okozóját egy hatalmas királysast. — Ott gubbasztott az óriás állat a léghajó tetején szárnyait, a melyek vagy 5 m. hosszuságuak voltak, kiterjesztve. A sas azonban nem maradt soká ülve, lassan-lassan lereszkedett, Cabalzar rosszat sejtve hirtelen lebocsátkozott, a sas azonban mind fenyegetőbb magatartást tanusitott. Szerencsére észrevette a kalandot több munkás és hangos kiáltásokkal elriasztották a sast, a mikor már vagy 200 m.-re ereszkedett a léghajó.

— **Drága gyüjtemény.** A nemrég meghalt Edward Cope amerikai tanárnak a maga nemében páratlan gyüjteménye volt mindenféle ásatag állatból, őskori szörnyetegek csontvázaiból. Most az amerikai akadémia meg szeretné venni ezt az értékes gyüjteményt s e végből gyüjtést is rendeztek. Cope ezen őskori muzeumának az értéke meghaladja a 150,000 frtot is.

— **Az emlékezőtehetség diadala.** Edoe sondriói (Miláno mellett) tanár nagyra van az ő emlékezőtehetségével. A multkoriban arra fogadott, hogy ő Dante Divina Comoediáját szóról-szóra, elejétől végéig egyhuzamban el képes mondani. A fogadás a napokban dőlt el, a mikor Edoe nagyszámu közönség jelenlétében esti 6 órakor mngkezdetto a szavalást és egész éjjelen át, másnap délután 2 óráig folyton szavalt, a nélkül, hogy csak egyszer is megakadt volna. A közönség azonban nem birt oly hősies kitartással, hogy 20 órán át folyton figyelemmel kisérje Edoet és el ne szunditson. Ezért éjjel felé csoportokra oszlottak és felváltva figyeltek és aludtak. Még igy is rengeteg mennyiségü fekete kávéra volt szükség, — hogy a figyelem ébren működhessék.

— **Mennyiből él meg egy ember?** Egy angol statisztikus, nem tudjuk minő adatok alapján, kimutatást készitett arról, hogy az európai népcsaládokban mennyiből él meg egy ember? Az angol statisztikus szerint egy angol ember 192, egy franczia 188, egy német 168, egy spanyol 132, egy olasz 96 franknyi áru élelmi szert fogyaszt el évenkint. Legkevesebbel éri be az orosz, a ki 92 franknyi értékü élelmiszert fogyaszt el. Ebben az átlagszámban az asszonyok és a gyermekek is benne foglaltatnak. Legtöbb hust fogyaszt el az angol: évenkint 109 fontot, utána következik a francza 87 fontttal, aztán a német 64 fonttal, az orosz 51 fonttal szerepel a statisztikában, mig az olaszra nem jut több 28 fontnál, A mi a kenyérfogyasztást illeti, első helyen az orosz áll, a ki évenkint átlag 635 font kenyeret eszik; a német 560-at, a franczia 540-et, a spanyol 480-at, az olasz kerek 400-at, mig az angol nem eszik többet 380 fontnál.

Ebben a kis statisztikában, természetesen nem szerepelnek az emberiségnek ama milliói, a kiknek — nincs mit enniök!

— **A hőség Olaszországban.** Veronából irják, hogy Olaszországban az idén a rendkivüli hőség miatt nagy a jéghiány és a jégmüvek nem képesek a szükségletnek eleget tenni. A lombard és veneziai városokban a glecserek jegét fogyasztják, melyet Tirolból hozatnak és mázsánkint 12 lirával fizetnek. Ennél olcsóbb ($2^1/_4$ lira mázsánkint) az a jég, melyet a déli lejtők vidékein szedtek föl, hol heves jégviharok voltak és galambtojás nagyságu jegek estek. A gazdák örültek a véletlen szerencsének, mert, ha már elverte vetésüket a jég, magában a csapásban meglelték annak gyógyszerét is, mert az összegyüjtött jégdarabokat a legnagyobb készséggel vették még jó pénzért a városi jégelárusitók és vendéglősök.

— **Elveszett** augusztus 9-én a d. e. órában a Nádas fürdőről jövet a főtéren utközben egy egy fedelü emálirozott női aczél óra, s egy tura ezüst logó láncczal s végén egy hozzá tartozó golyó s egy sterling arany, aztán egy ezüst hal több kissebb ezüst csüngökkel. A szives megtaláló kéretik azt özv. Lehőcz Andrásnénak kézbesiteni, hol illő jutalomban részesül, lakik Nádas fürdő.

MŰVESZET.

Szinházi hirek. A diplomás kisasszonyok, Kövessi uj énekes bohózatának bemutató előadását pénteken megtartják. A darab telve van a legkaczagtatóbb helyzetekkel s elénk tárja a jövő században — minden valószinüség szerint, — lábrakapó modern nőemanczipáczió egész komikumát. S. Áldor Juliska egy doktor kisasszonyt játszik, a ki a legnagyobb komolysággal gyógyit, de a ki egyszersmind megbóditja valamennyi pacziensét. Vendrei egy nagy beteg nyárspolgárt személyesit és pompás, hatásos couplékat énekel. Ráskai Emiliának is kitünő szerep, jutott egy valóságos női Bukovai Abszit játszik. Oczeánia kötéltánczosnőt Lányi Edit, mig a szerelmes olasz komédiást Graffini Goliáthot Rózsahegyi adja. Ez utóbbi pompás parodisztikus szerep, melyben a legmulatságosabb helyzetek vannak. Szerémi Giza egy jövő századbeli stréber tudóst személyesit, a ki képviselővé akarja magát választatni, férjét — a jövő századbeli pipogya férjek mintaképét Leővey adja. A darab többi szereplői Havasi Szidi, Pataki, Bartos stb. A diplomás kisasszonyok számára igen csinos' uj kosztümök készültek a nemz. szinház szabómühelyében.

A kislord, mely a tél folyamán oly nagy tetszésben részesült, melynek czimszerepében Ráskay E. nagy sikert aratott, K. Szerémi Giza asszony távolléte miatt ez ideig nem kerülhetett műsorra; csütörtökön ujból szinrekerül a régi szereposztással.

*

A nagyváradi Elektra-előadás. A nagyváradi ujságok érdekes részleteket közölnek azokról az előkészületekről, amelyek Sophokles tragédiájának, Elektrának, antik keretben való előadására ott folynak. Rimanóczy Kálmán, aki a görög stylü szinpadot és nézőterét építi, terve kidolgozásánál felhasználta mindazokat a jegyzeteket, amelyek Agatharczhos, Collins és mások jegyzetei után a görög szinházakról fennmaradtak. A Rhédey kert hatalmas sudarakkal övezett, poetikusan szép körönjének déli oldalán állitják fel a szindapot jó magasan, hogy az előadást a legutolsó helyről is egészen jól láthassák és hallhassák. A szinpadon a szin a Pelopidák királyi palotáját fogja mutatni, „aranyban és öldöklésben egyaránt gazdagot" mint Elektra mondja, Homlokzatát a méltóságos „Oroszlán kapu" alkotja, amely akkor Appoló szobrát oltalmazta. Jobbról a szentelt vásártér, balról Hera hires temploma s a távolban Argos tornyai látszanak. A hatalmas nézőtér két részre osztva az egész köröndöt elfoglalja amphithreatralis alakban. A tervezet szerint a nézőtéren 4—5000 ember lesz elhelyezhető, ugy hogy az előadást ennek daczára mindenki tisztán láthatja és hallhatja.

Tekintettel arra, hogy az előadás az egész országot érdeklő müvészi esemény, külön meghivókat is küld szét a rendező bizottság a főváros müvészeti ügyeinek intézőihez, fővárosi és nagyobb vidéki lapok szerkesztőségeihez és az elsőrangu szinigazgatókhoz. Külön meghivókat küldtek Wlasics Gyula közoktatásügyi és Perczel Dezső belügyminiszternek; Festetich Andor grófnak, a nemzeti szinház igazgatónak, Ditrói Mórnak, Evva Lajosnnk, Káldy Gyulának, gróf Keglevich Istvánnak, Relle Ivánnak, Porzsolt Kálmánnak, Bölöny Józsefnek, Megyeri Dezsőnek, Feld Zsigmondnak, Stesser Józsefnek, Makó Lajosnak, Komjáthy Jánosnak, Tiszay Dezsőnek és a fővárosi, valamint a vidéki sajtó és szinmüvészet képviselőinek.

A széttküldött meghivók szövege a következő:

Jászay Mari asszony, a Nemzeti Szinház kitünő tagikája, régi müvészeti ábrándját valósitja meg, mikor e hó 15-én, vasárnap eljátsza a szabad ég alatt Sophokles remek tragédiáját, Elektrat. Az előadás a nagyváradi Rhédey-kertben ifjabb Rimanóczy Kálmán müépitész által tervezett görög stilü szinpadon lesz megtartva.

Az előadás szereposztása ez lesz:

Elektra	**Jászai Mari**
Nevelő	Kesztler Ede
Orestes	**Mihályfi**
Pilades	Békeffi
Chrysothemis	Horváth Paula.
Aegisthos	Szendrey
Klytemnestra	Bácsné
1-ső)	P. Szép Olga
2-ik)	**P. Adorján B.**
3-ik) mykenei nő	Kulinyiné
4-ik)	Szabó Lajosné
5-ik)	Somló Emma
6-ik)	Magda Eszter

Az előadást augusztus 15-én délután fél négy órakor tartják meg, kedvezőtlen idő esetén vasárnapra halasztják. Az előadás jövedelmét a müvésznő a Vidéki Hirlapirók Szövetségének szánta.

IRODALOM.

Pályadij nyertes tankönyv.

A Schwarczel Ádél földrajzi könyvéről szóló birálati jelentés igy hangzik:

A tapasztalat azt bizonyitja, hogy az elemi iskola III-dik osztályában a földrajz oktatásnál a tankönyvet nem nélkülözhetjük. Itt már a tananyag oly terjedelmessé válik, hogy a gyermeknek feltétlenül szüksége van arra, hogy szerzett ismereteinek megrögzitésére, ismétlésére támaszul használja.

De szivesen fogadja a megbizható munkát maga a tanitó is, mert sokoldalu elfoglaltsága mellett a legnagyobb szorgalommal és jóakarattal sem ér reá, hogy egy tantárgy feldolgozására annyi figyelmet forditson, a mennyit ez méltán megkövetel.

Valamint minden tantárgynál legfontosabb a kezdet, az alapvető oktatás, ugy a földrajznál is legtöbb tapintatot igényel épen a kezdők számára irt tankönyv. Egy ilyen munka megirása évek hosszu során való megfigyelést és kitartó munkát követel s még akkor is csak a hivatottaknak sikerül.

Ilyen tankönyvnek a létesitésére gondolt s ez által a közóhajtásnak vélt eleget tenni tantestületünk elnöke Biró Béla apátplébános, midőn kegyes volt egy III. oszt. számára irandó földrajzi tankönyvre pályadijjat tüzni ki.

A pályázatra kitüzött határidőn belül 2 pályamunka érkezett.

A nyertes pályadij jeligéje:

„Tanuld ismerni az egész világot, de első és legszentebb legyen előtted a haza!"

Ez két részből áll. Kézikönyvében összefoglalva adja a gyermekek számára szánt legszükségesebb tudnivalókat, vezérkönyvében pedig megjelöli az irányt s a módot, melyet a tanitónak tanitásában követnie kell.

Szerző a földrajztanitás eszményi czélját teljesen felfogva egész biztonsággal halad a maga utján, a nélkül, hogy azt csak egy pillanatra is szem elő tévesztené.

Mindent a természetben igyekszik megfigyeltetni a gyermekkel, de nem csak kivihetetlen elméleti tételül állitja elénk a szemléltetést, hanem megtanit reá s teljes részletességgel bemutatja, miként lehet azt egészen gyakorlati szempontból felfogva egy tömeges osztályban keresztül is vinni. Nem követel többet, mint a mennyit épen akadálytalanul megtehetünk.

Két délutáni kirádulásban jól kiválasztja a helyet s a megtekintendő tárgyakat, melyeknél kiváló nevelői tapintattal tudja rávezetni a megfigyelésre a gyermeket, hogy az egész oktatás ugy tünjék fel, mintha ő maga jutott volna a dolog felfedezésére.

Ez által eléri, — hogy a gyermek megtanulja a környezetében előforduló tárgyakat behatóbban megfigyelni, megtanulja, hogyan lehet ezáltal ismereteit gyarapitani, önmagát oktatni, s ezzel az ismeretszerzésnek legjobb, legbiztosabb utját tárja fel előtte.

Éppen ily bámulatos ügyességgel vezeti át a tanulót a természetről a térképre, mely nem tünhetik fel előtte többé ugy, mint egy kuszált vonalakkal behálozott papiros-darab, hanem azok a kis karikák megelevenednek képzeletében mindmegannyi várossá az ők nyüzsgő-mozgó embertömegeikkel, folyó vizeikkel, hegyeikkel s különböző irányban elágazó utjaikkal együtt.

Egyáltalában olyan módon veti meg az alapját a földrajz tanitásának, s olyan utravalóval látja el a tanulót, hogy a tanitás további folyamán is képes legyen saját értelmi felfogásával valamely térképről kézikönyv segitsége nélkül is eligazodni s le tudja azzal olvasni ez ott megjelölt összes földrajzi ismereteket.

Talán kifogás alá esbetnék a tananyag terjedelmes s kissé részletes feldolgozása, mely osztatlan iskolában kivihetettlen volna, de hát a tankönyvirónak mindig a legtökéletesebbet, az osztott iskolákban elérhető eredményt kell szem előtt taatania, s a hol a viszonyok nem elég kedvezők, — ott bizonyos részletek kihagyásával segithetünk. Ez mindig könnyebben megtehető, mintha a hiányokat kellene kipótolnunk.

Bizottságunk ezen munkát, mint tankönyvirodalmunkban páratlant, nagy nyereségnek tartje, mely helyi érdekü lévén, oly nagy elterjedésre, mint érdemelné, nem számithat ugyan, de hasonló munkák megirásához bátran mintául tekinthető. Minél fogva a legnagyobb elismerés mellett a pályadijra teljesen méltónak találja.

Közönség köréből.*)

Tisztelettel fölkérjük a városi adóhivatal érdemes főrőkét, sziveskedjék saját hatáskörében intézkedni arra nézve, hogy az „Adófizetés iránti megintések" pontosan kézbesitve legyenek.

Többször megtörtént, az anélkül hogy intvényt kaptunk volna, beállitott a végrehajtó foglalni. — Hát ez annyival is inkább kellemetlen, a mennyiben sokszor csak az intvényből tudjuk meg esedékessé vált adó összegünket.

Több adó fizető polgár.

GAZDASÁG.

Buzatermés és fogyasztás.

A „Pester Lloyd" vasárnapi számában „Weizenproduction und Konsum in Ungarn" czim alatt czikk jelent meg, mely igen alkalmas arra, hogy a gazdaközönséget, mint a kereskedő világot és az egész külföldet gabonánk értéke tekintetében határozottan tévutra vezesse.

A czikk tartalma oda konkludál, hogy Magyarország buzaszükséglete a bevetésre és fogyasztásra 19 millió métermázsára tehető és hogy a buza és a lisztkivitel 12 milliórа rug. Ez a két tétel összesen 31 millió métermázsát ád, a mi hogy helytelen, az elég szembetünő, ha csak a tavalyi viszonyokat vesszük tekintetbe.

A mult évi buzatermés ugyanis 38 millió métermázsát tett ki, az 1895. évből viszszamaradt készlet pedig legalább is 4 millió volt, összesen tehát a legutolsó kampany alatt 42 millió métermázsa buza fölött rendelkeztünk.

Ha már most, a mint a fönt emlitett czikk irója állitja, a fogyasztás, bevetés és kivitel egy évben összesen 31 milló métermázsát tesz ki, a tavalyi buzamennyiségből még 11 millió métermázsának az országban kellene lennie. Kérdem a tisztelt czikkirót, hol van az a tömérdek buzamennyiség? Mert ha megvan, akkor valahol csak kell lennie! Hiszen általánosan ismert dolog, hogy készletek az uj kampanyra nincsenek.

Ily helytelen és teljesen légből kapott számitások a gazdát akarják félrevezetni s azért óva intjük a gazdaközönséget az ily abszordumoktól, mert esetleg elég alkalmasak arra, hogy károsodásokat idézzenek elő.

R. M.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék" táviratai, telefon tudósitásai, és sürgöny-levelei.)

Országgyülés.

Budapest, aug. 11.

A ház mai ülésén harmadszor is megszavazták a bünvádi javaslatot.

Tanácskozás.

Budapest aug. 11.

Péterhofból érkezett távirat jelenti, hogy Hohenlohe, Murawiew, Bülow és Radolin herczeg hosszasan tanácskoztak.

*) E rovat alatti közleményekért a felelősség a beküldőt illeti, Szerk.

Szövetség az anarkisták ellen.

Budapest, aug. 11.

Párisi távirat szerint nemzetközi szövetség fog alakulni az anarkisták ellen. A kezdeményezés Spanyol vagy Németországból indul ki.

Spanyol menekültek kiutasitása.

Budapest, aug. 11.

Párisból jelentik, hogy a Canovas gyilkosságának hirére onnan több spanyol menekültet kiutasitottak.

Canovas elitélése.

Budapest, aug. 11.

Madridi távirat jelenti, hogy Canovas gyilkosa fölött katonai biróság fog itélni.

Bulgária és monarchiánk.

Budapest, aug. 11.

Erősen hiszik, hogy Bulgária és monarchiánk közti viszony elhidegült. Calice nagykövetet visszahivják.

Internationális irodák ellen.

Budapest, aug. 11.

Az utóbbi időben erősen felszaporodtak a szédelgő vállalatok, s „Internati-Exhibitions Bureau"-czég alatt, fosztogatták a vidéki iparosokat, nem létező és zugkiállitásra vonatkozó felhivásokat bocsájtván ki, melyben a kiállitásban való részvételre hivják fel őket. A miniszter végre megsokalta a vissza éléseket, s egy szigoru rendeletben felhivta a kereskedelmi kamarákat, hogy az ily nemü vállalatokat tartsák szemmel, s minden esetről tegyenek jelentést. A miniszter ezentul maga fogja nyilvánosságra hozni, a müvelt államokban tartandó kiállitásokra tudnivalókat, s csak az ilyenekben való részvételt engedi meg.

Elkésett millenáris emlékünnep.

Budapest, aug. 11.

A bihari ezredéves emléket nem bizták a millenáris évben leleplezni, s most végre szeptember 15-ére tüzték ki az ünnepélyt. A leleplezésen az országos függetlenségi párt több tagja részt vesz, Kossuth Ferencz elnöklete alatt.

A ruszcsuki robbanás.

Budapest, aug. 11.

A szinhelyén, a mint a „Kel. Ért."-nek irják, állandóan egy államügyész és két vizsgálóbiró müködik, azonban a vizsgálatnak eddig semmi positiv eredménye sincs, mert a tanuk oly ellenmondóan vallanak, hogy aligha lesz megállapitható, kit terhel a vétkes mulasztás. A robbanás ügye különben szóba kerül a szobranjbéan is, a hol is az ellenzék erős támadásra készül a kormány ellen. A támadás annál vehemensebb lesz, mert fölemlitik ama suttogó hireket is, a melyek akkor keletkeztek, midőn a kormány, különös kedvezményekkel egyetemben, az árverésen megjelent vállalkozók közül éppen az Ivanov testvéreknek adta a bérletet, akik közül az egyik — a mint hire járt — részes volt Sztambulov meggyilkolásában. A közvélemény akkoron nem is mulaszthatta el összefüzni a kormány kiváló kegyét Ivanoff érdemével, a melyre a gyilkosságban való részvétellel szolgált rá. — A ruscsuki socialisták már gyülést is tartottak ez ügyben, és azon mintegy kétezren megjelenve, hangosan követelték a bünös megbüntetését. A robbanás mérvéről fogalmat nyujthat azon körülmény, hogy a robbanás közelében levő állomáson az induló vonat kisiklott. Csodálatos, hogy a 318 munkás közül, csupán egy maradt teljesen sértetlenül.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

A legutóbb
London, Páris és **Bordeaux**-ban
is a legelső dijakkal kitüntetett
TEUTSCH-FÉLE BOROK
kaphatók Kolozsvárt eredeti raktári árakon:
SEGESVÁRY és TÁRSAI
(8—12) főtéri fűszerüzletében.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

LÁSZLÓ JÓZSEF gyógyszerész M.-Ujvártt,
ajánlja **patkányok** és **egerek** pusztitására a biztos hatásu

Patkány és egér pusztitót,

mely minden körülmények közt 6—8 nap alatt minden patkányt és egeret kiirtja, a mit számos elismerő nyilatkozatok bizonyitanak.

A patkány és egér pusztitónak

azon megbecsülhetetlen előnye van minden más patkány és egérirtó-szer előtt abban, mert bátran nappal is alkalmazható anélkül, hogy a háziállatokat gondosan el kellene zárni, mert azoknak nem árt, de azok azt meg sem eszik.

Teljesen kipróbált szer és hatása bámulatos.

Ára 1 doboz patkány vagy egérpusztitónak, használati utasitással 1 frt.
Ára 6 doboz patkány vagy egérpusztitónak, használati utasitással 5 frt.

Kapható Kolozsvárt: **Burger Frigyes** gyógyáru-üzletében, vagy kizárólagos készitőjénél **László József** gyógyszerésznél M.-Ujvártt [Erdély.] 568. (6—10)

Haszonbéri hirdetés.

Maros-Tordamegyében,
Maros-Vásárhelytől három kilométer távolságban
országut mellett fekvő
gróf Tholdalagi növérek tulajdonát képező
több mint 900 holdas
Egerszegi birtok, szőlőkkel együtt
1898. Február hó 1-től több évre
haszonbérbe kiadó.
Szép uri lakház kerttel és gazdasági épületek jó állapotban vannak.

Bővebb felvilágositást ad és a birtokot bármikor megmutatja **Máriaffy Lajos Maros-Szentgyörgy** posta és vasuti állomás Maros-Vásárhely. 611. (5—6)

Olcsó gyógyfürdő otthon!

A MILLENÁRIS KIÁLLITÁSON KITÜNTETETT

„Vásártelki természetes vaslápsó“
(Eisenmineralmoor),

a francensbádi moorföldderel szemben 77%-os kénsavas vaséleg tartalma miatt különösen **házi gyógyfürdői** célokra: **vérszegénység, sápkór, görvélykór,** gyermekeknél **Scorbut,** a bőrbetegségek, izom és ízületi csúzok, **köszvény, idegbetegségek,** ideges fájdalmak, hűdések, **ivarszervi betegségek,** kiváltképen: a **méh** helyzet vagy alakváltozásánál, **a méh idült lobja, duzzadása, a petefészkek lobterményei, hiányos vagy igen böhavi vérzés, magtalanság, elvetelésre való hajlam, a méh, hüvely és a hólyag idülthurutja és a fehérfolyas,** [fluor albus] stb. eseteiben, rövid idő alatt biztos gyógyhatásu és felülmulhatatlan. A használati utasitást és a legelső orvosi tekintélyek részéről nyert elismerő bizonyitványokat tartalmazó részletes ismertetést kivánatra bérmentve küld a

„Vásártelki természetes vaslápsó telep“
593. (1—10) **intézősége Kolozsvárt.**

Ajánlom **részlet-fizetésre**
a világhirü
„CHICAGO“
erekeimet, a melyek a legfinomabb valódi **angol-aczélból** vannak készitve és minden ez évi ujjitással ellátva, (u. m. D forma magas váza, le és feltehető 62—72 átviteli kerékkel, a mely össze van kötve a hajtókarral és igy minden kerékpáros tudja annak nagy előnyét) a gép sulya 11 és 13 kg. T. vevőimet, ugy nőlgyek, mint urakat saját gépemen födött és nyilthelyiségben dijtalanul megtanitom.

Nagy kerékpárjavitó műhelyem van, ugy, hogy minden munkát jól és gyorsan készitek vidékre is.

Minden családnál szükséges egy varró-gép,
azt pedig legjutányosabban csak

Bernáth Ede Sándornál
(Vashid mellett)

lehet **kis havi részletfizetésre** ugy a vidékieknek, mint a helyben lakóknak venni.

Nagy raktáron van: Singer, Medium, Titania, Minerva, Howe, Cilinder, Lánczszemöltő, Gritzner, kis és nagy Körhajós, Kézi, Harisnya-kötő és a legujabb Kézi himző-gép, a melyen ½ óra alatt bárki megtanul dolgozni.

A régi gépet becserélem bármily fajtára. Javitásokat olcsón és jól végzek. 593. (4—5)

A Kolozsvári közuti vasut r. t. mint a **Magyar Általános Hitelbank szénosztályának képviselősége.**
Központi iroda: Belmagyar u 6 Raktár: Vasut mellett, saját telepén.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. közönséget értesiteni, hogy a magyar általános hitelbank szénosztályának képviseletével s illetve urikány-zsilvölgyi (lupényi) kőszén bányákból származó s alatt osztályozott szénanyagok kizárólagos eladásával bizattunk meg.

Eladási területünk:
1. Kolozsvár város és vidéke;
a következőleg felsorolt vasutvonalak:
2. Kolozsvár—Mezőtelegd;
3. Kolozsvár—Deés—Zilah; 554. 15—x.
4. Deés—Beszterce;
5. Kolozsvár—Gyéres—Kocsárd—Tövis—K.-Kapus;
6. Gyéres—Torda;
7. Kocsárd—Marosludas—Marosvásárhely—Szászrégen;
8. Marosludas—Beszterce;
9. Tövis—Gyulafehérvár—Piski—Petrozsény;
10. Gyulafehérvár—Zalatna;
11. Piski—Vajdahunyad.

Az eladásra kerülő elismert kitünő minőségű szén következő osztályozás szerint szállittatik:

1. Lupényi darabos szén.		6. Lupényi porment. akna szén II.	
2. „ salon szén.		7. „ aknaszén III.	
3. „ koczka szén.		8. „ dara szén.	
4. „ dió szén.		9. „ raktári porszén.	
5. „ rostált akna szén. I.		10. „ kovácsoló szén.	

Azonkivül elfogadunk megrendeléseket:
I. a felső-sziléziai (zaborczai) bánya dió pirszén
I. a „ „ „ kocka „ szállitásra.

Az eladás helyt Kolozsvárt **bérmentve házhoz szállitva** többi állomásokra Lupény állomáson kocsikba rakva, esetleg megállapodás szerint rendeltetési állomásra bérmentve eszközöltetnek.

Árakkal, méltányos szállitási feltételekkel s egyébb a szénszállitásra vonatkozó felvilágositással bármikor s postafordultával szivesen szolgálunk.

Pontos, gyors és kifogástalan szállitásra kiváló gondot ferditünk. Megrendelések csakis hozzánk czimezendők.

Kolozsvár, 1897. év junius havában.

A kolozsvári közuti vasut r. t. mint a
Magyar Általános Hitelbank szénosztályának képviselősége.

Üzlet feloszlatás!

Kedvező alkalom!

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT
VÉGELADÁS
Belmagyar-utcza 3. szám.

Mely alkalommal az összes raktáron levő áruk **áron alul** adatnak el.

Nevezetesen: **férfi, női, gyermek-czipők, férfi- és fiu posztókalapok, fehérnemüek, nap- és esőernyők, bőröndök, kosarak, penz és dohanytárczák, kefék, fésük, evő-eszközök, harisnyák- és keztyük, faldiszek, gyermek-kocsik**

diszmütárgyak, gyermekjátékok
dus választékban.

395. (7—8) **KORONA BAZÁR**
Belmagyar-utcza 3.

Üzlet feloszlatás!

A brassói portland czement-gyár
ajánlja az általánosan kitünőnek elismert
Portland Czementet
felelősség mellett
folyton egyenlő és teljesen megbizható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállitva, **a legolcsóbb árban.**
Kolozsvárt kapható:
Klemm Pál fakereskedő urnál (Telefon 79.), **Tessitori és Gurisatti** beton-vállalati czégnél és **Segesváry és Társai** kereskedő urnaknál. 99. (25—x)

Kályhagyár: Rákóczy-ut 23|A., Mintaraktár Főtér. 33., és Belmagyar-u. 9. sz.

Kályhák jóságáért 1 évi jótállás!

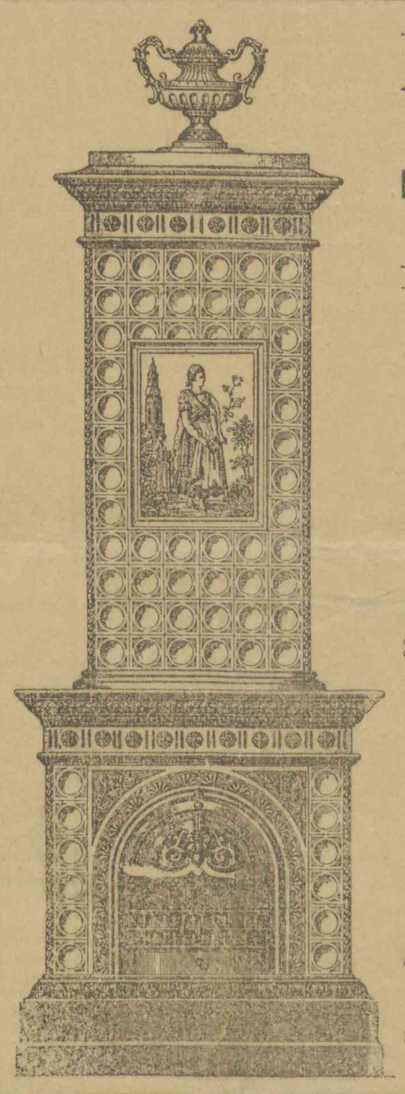

FRANK KISS JÁNOS FIAI
Kolozsvárt, Főtér 33. szám.
Kályha-gyár: Rákóczy-ut 23|A. Kályhamintaraktár: Főtér 33. sz. és Belmagyar-utcza 9. szám.

Van szerencsénk a nagyérdemü közönség figyelmét saját gyártmányu
Cserépkályháinkra
felhivni, és b. tudomására hozni hogy a
KÖZPONTI KÁLYHARAKTÁR
átvétele által készletünket tetemesen kibővitettük.

Raktáron tartunk:

Mázatlan Dániel kályhákat	12—20 frtig.
Mázas „ „	20—30 frtig.
Strassburgi kályhákat	25—40 frtig.
Párkányos kályhákat	40—90 frtig.

Asztali kandallók, kandallós kályhák, tüzhelyeket legnagyobb választékban.

Teljes tisztelettel
334 (1—4) **Frank Kiss János Fiai.**

Költség számlák kivánatra ingyen és bérmentve.

Az erdélyi részek legnagyobb gazdasági gépraktára
Hirschfeld Károly
vas- és szerszám kereskedőnél
Kolozsvárt, a vashid előtt.

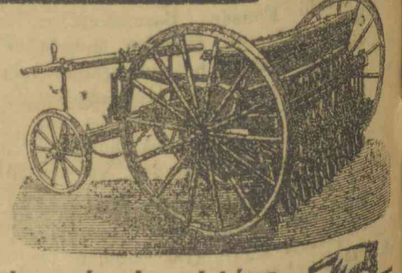

HOFHERR és SCHRANTZ gazdasági gépgyárának képviselősége és bizományi raktára.

Nagy raktár: **Répa- és szecskavágók, kukoriczamorzsolók, Rosták, Pernolendt és Mayer rendszerü Trieurök, darálók, cséplő-gépek, széna- és takarmány-gyüjtők, aczél-rajol, két- és három barázdás, ugy „Perge“-ekékben, hajlékony- és láncz-boronákban** stb. stb., **ugy mindennemü gazdasági gépekben és eszközökben olcsó árak mellett.**

483. [13—x]

Állandó gépkiállitás. — Előnyös fizetési feltételek.

Nagy raktár mindennemü vasáruk, szerszámok és épitkezési anyagokban, továbbá angol gép és varró-szijjak, gumi-tömlők, lemezek és zsinorokban, ugy a géphez tartozó technikai czikkekben.

Hódmezővásárhelyi Tetőcserép raktár nagyban és kicsinyben minden versenyt kizáró árakon.

Terjedelmes képes árjegyzékek és leirások ingyen és bérmentve.

Megrendelések és megkeresések
HIRSCHFELD KÁROLY
gépraktárához
Kolozsvárra intézendők.

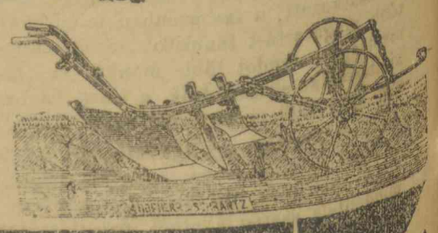

Nyomatott Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt, Belközép-utcza 33. szám.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.